

**Sygn. akt: II C 3070/14**

**UZASADNIENIE WYROKU Z DNIA 8 MAJA 2015 ROKU**

**SĄDU REJONOWEGO DLA M. ST. WARSZAWY W (...)**

### **1. Stanowiska stron i przebieg postępowania**

W dniu 29 sierpnia 2014 roku Wojskowa Agencja Mieszkaniowa w W. wniosła do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie pozew, domagając się zasądzenia solidarnie od pozwanych K. U., M. U. i U. U. kwoty 2.857,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwani zajmują wchodzący w skład zasobu mieszkaniowego powoda lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w W., przy czym przedmiotowy lokal pozwani zajmują bez tytułu prawnego. Zobowiązani przez powoda do jego opróżnienia nie zastosowali się do wezwania oraz zalegają z uiszczeniem odszkodowania za bezumowne z niego korzystanie za okres 1 stycznia – 31 maja 2014 roku. Mimo skierowanego do pozwanych wezwania do dobrowolnej zapłaty należności pozwani nie spełnili na rzecz powoda żądanego świadczenia, stąd też powództwo stało się uzasadnione i konieczne (pozew – k. 5-7).

Nakazem zapłaty wydanym 29 września 2014 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie nakazał pozwanym zapłacić na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu (nakaz zapłaty z 29.09.2014 r. – k. 9).

W przepisany terminie pozwani wnieśli skutecznie sprzeciw od powyższego orzeczenia, wnosząc o oddalenie powództwa w całości jako niezasadnego i nieudowodnionego, a także o zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów postępowania według norm przepisanych (sprzeciw – k. 10-11).

Postanowieniem z 6 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód przekazał sprawę tutejszemu Sądowi wobec skutecznego wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty (postanowienie z 6.11.2014 r. – k. 23).

Zarządzeniem z 18 grudnia 2014 roku Przewodniczący wezwał pełnomocnika powoda do uzupełnienia pozwu poprzez złożenie pełnomocnictwa procesowego i odpisu z Rejestru Przedsiębiorców KRS dotyczącego powoda. Wezwanie zostało doręczone pełnomocnikowi powoda w dniu 12 stycznia 2015 roku i zostało wykonane (zarządzenie z 18.12.2014 r. – k. 1; z.p.o. – k. 27).

Z kolei zarządzeniem z 17 marca 2015 roku Przewodniczący udzielił pełnomocnikowi powoda 14-dniowego terminu na wniesienie ewentualnego pisma przygotowawczego na kanwie sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym to piśmie pełnomocnik miał obowiązek zawrzeć wszystkie zarzuty, twierdzenia i przedstawić dowody pod rygorem zwrotu pisma złożonego z uchybieniem powyższemu terminowi i pominięcia twierdzeń, wniosków i zarzutów spóźnionych (zarządzenie z 17.03.2015 r. – k. 34). Stosowne wezwanie zostało pełnomocnikowi powoda doręczone w dniu 3 kwietnia 2015 roku i w określonym na ten cel terminie nie zostało wykonane (z.p.o. – k. 38).

Na rozprawie w dniu 8 maja 2015 roku Sąd postanowił zwrócić spóźnione pismo przygotowawcze pełnomocnika powoda i oddalić zawarte w nim wnioski dowodowe jako spóźnione, jak też oddalić złożony na rozprawie wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z dokumentu (postanowienie z 8.05.2015 r. – k. 47).

Do chwili zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie zmieniły się.

### **2. Stan faktyczny**

Jedynym ustalonym w sprawie faktem jest zamieszkiwanie pozwanych U. U., M. U. i K. U. w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. Okoliczność powyższa nie była kwestionowana, ponadto ten właśnie adres wskazali pozwani w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz w treści pełnomocnictw, udzielonych r. pr. B. P. do reprezentowania ich w sprawie niniejszej.

Nie zostało natomiast przez powoda udowodnione, że pozwani zajmują należący do Wojskowej Agencji Mieszkaniowej lokal, nie posiadając ku temu żadnego tytułu prawnego, tj. że łączący strony w przeszłości stosunek prawny wygasł albo nigdy takowy nie istniał. Również tytuł właścicielski powoda nie został potwierdzony. Tym samym strona powodowa nie wykazała dochodzonego pozwem roszczenia co do samej zasady. A jako że Wojskowa Agencja Mieszkaniowa nie udokumentowała wysokości dochodzonej kwoty, powództwo okazało się także w tym aspekcie nieudowodnione.

### **3. Uzasadnienie prawne i motywacja rozstrzygnięcia**

Powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., strona wywodząca z danego faktu skutki prawne powinna fakt ten udowodnić. Przyjęty przez ustawodawcę system kontradiktoryjnego procesu cywilnego oznacza, że strona prowadzi proces na własne ryzyko, w tym będące elementem procesu postępowanie dowodowe, gdyż przepis art. 232 k.p.c. stwarza Sądowi jedynie możliwość, a nie obowiązek, dopuszczenia uzupełniająco dowodu nie wskazanego przez strony. W obecnym stanie prawnym strona postępowania nie może braku swojej aktywności, inicjatywy w toku procesu, w tym w szczególności w zakresie postępowania dowodowego, usprawiedliwiać skierowanym wobec Sądu zarzutem braku działania z urzędu w kierunku wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 20 września 2006 roku, I ACa 394/06, LEX nr 298577).

Zważyć należy, iż na podstawie art. 232 k.p.c. strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, jeśli więc strona nie przedstawia dowodów to uznać należy, iż dany fakt nie został udowodniony. Wprawdzie przepis ten zawiera też postanowienie, iż sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę, jednakże jest to tylko możliwość a nie obowiązek” (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2001 roku, V CKN 406/00, LEX nr 52321), gdyż „rzeczą sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach w myśl art. 3 k.p.c., a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie - art. 227 k.p.c. - spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Obowiązek dowodowy nie obciąża strony jedynie w sytuacjach, o których mowa w art. 229-230 k.p.c., zatem co do faktów przyznanych w toku postępowania przez stronę przeciwną bądź twierdzeń o faktach, co do których strona przeciwna nie wypowiedziała się. Ponadto nie wymagają dowodu fakty znane powszechnie (art. 228 § 1 k.p.c.), jak również fakty znane Sądowi z urzędu (art. 228 § 2 k.p.c.), z tym jednak obostrzeniem, że w tym ostatnim przypadku należy na nie zwrócić uwagę stron.

W sprawie o odszkodowanie za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego na stronie powodowej spoczywa ciężar wykazania, że jest właścicielem lokalu, że lokal ten pozwany faktycznie w danym okresie (objętym żądaniem pozwu) zajmował, że łączący strony (lub ich poprzedników prawnych) stosunek prawny, którego treścią było korzystanie z danego lokalu wygasł, o ile w ogóle kiedykolwiek istniał. W dalszej kolejności należy udowodnić, że pozwany ma świadczyć w wysokości objętej żądaniem pozwu, co nie może się ograniczać jedynie do zsumowania miesięcznych obciążeń na koncie lokalu (naliczeń), ale musi być połączone z wykazaniem podstaw do obciążenia pozwanego opłatami w takiej, a nie innej wysokości. W przypadku, gdy odszkodowanie wyraża się rynkową wysokością czynszu najmu, okoliczność tę należy dowieść przed Sądem. Jedynie fakty negatywne wyłączone są z obowiązku dowodzenia przez powoda. Zatem to do pozwanych należy ewentualne wykazanie, że przysługuje im skuteczny względem powoda tytuł do zajmowania lokalu lub że dokonali spłaty całości albo części dochodzonej pozwem kwoty.

W postępowaniu niniejszym pozwani już w pierwszym piśmie - w sprzeciwie od nakazu zapłaty stanowczo i jednoznacznie wskazali, że powództwo uznają za niezasadne i nieudowodnione. Tak sformułowane, kateryczne i wiadome powodowi stanowisko sprawia, że okoliczności podnoszone przez powoda na uzasadnienie żądania pozwu stają się niemal w całości (poza faktem, że w chwili obecnej pozwani mieszkają w lokalu przy ulicy (...)) sporne, w związku z czym twierdzenia swoje inicjator procesu winien był udowodnić.

Dowodzenie własnych twierdzeń nie jest przy tym obowiązkiem strony, a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym. Sąd bynajmniej nie egzekwuje od strony aktywności w sferze dowodowej, co oznacza, iż sąd nie może nakazać czy zobowiązać do przeprowadzenia dowodu. To stronę mogą obciążyć ujemne następstwa jej pasywnej postawy, fakty nieudowodnione zostaną pominięte i nie wywołają skutków prawnych z nimi związanych.

Kierując się uregulowaniami art. 207 § 3 k.p.c., Przewodniczący określił pełnomocnikowi powoda 14-dniowy terminu na wniesienie ewentualnego pisma procesowego na kanwie złożonego przez pozwanych sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zobowiązując w tym samym terminie do przedstawienia wszystkich zarzutów, twierdzeń i dowodów (w tym wniosków dowodowych) pod rygorem zwrotu pisma i pominięcia spóźnionego stanowiska tej strony. Termin określony stronie powodowej upłynął bezskutecznie, stąd też pismo złożone przezeń na rozprawie w dniu 8 maja 2015 roku, zawierające nowe dowody z dokumentów, Sąd w myśl art. 207 § 7 k.p.c. zobligowany był zwrócić. Przepis ten stanowiąc, iż pismo złożone z naruszeniem § 3 tego artykułu „podlega zwrotowi”, nie pozostawia pola na (zbędną) uznaniowość.

Trzeba również zwrócić uwagę i podkreślić, że strona powodowa została w trybie art. 210 § 21 k.p.c. pouczona o treści przepisów: art. 162, 207, 217, 229 i 230 k.p.c., a tym samym uprzedzono ją o porządku składania pism procesowych oraz o konsekwencjach zaniechań dowodowych.

Niezależnie od powyższego, również zobligowany był Sąd pominąć dowody zgłoszone przez pełnomocnika powoda w piśmie składanym na rozprawie 8 maja 2015 roku. W myśl bowiem art. 207 § 6 k.p.c.: „Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności”. Dowody te niewątpliwie były spóźnione, albowiem pełnomocnik miał co najmniej dwukrotnie wcześniej możliwość ich zgłoszenia - uzupełniając pozew zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego z 18 grudnia 2014 roku i w odpowiedzi na zarządzenie Przewodniczącego z 17 marca 2015 roku. Znamiennym jest to, że zawodowy pełnomocnik powoda w żaden przekonujący sposób nie usprawiedliwił uchybienia terminowi. Nie podjął nawet próby racjonalnego wyjaśnienia tej kwestii. Nie zmierzył się z wysiłkiem wykazania „wyjątkowych okoliczności”, „braku winy”, nie spowodowania zwłoki w postępowaniu. Mimo zwrotu pisma wraz z zawartymi w nim wnioskami dowodowymi nie złożył nowych wniosków formalnych. Nie widział nawet potrzeby złożenia zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. odnośnie decyzji sędziego referenta, czym niejako dobrowolnie zrzekł się możliwości powoływania tej okoliczności w trybie odwoławczym. Przepis art. 162 k.p.c. znajduje bowiem zastosowanie także do postanowień oddalających wnioski dowodowe (wyrok SA w Łodzi z 08 października 2014 roku, sygn. I ACa 407/14). Zachowanie uprawnienia do powoływania się na uchybienia przepisom postępowania, z wyjątkiem przewidzianym w art. 162 zdanie drugie k.p.c. wymaga - poza dochowaniem terminu zgłoszenia zastrzeżenia - wskazania spostrzeżonego przez stronę uchybienia z wyczerpującym przytoczeniem naruszonych przepisów postępowania wraz z wnioskiem o wpisanie tak sformułowanego zastrzeżenia do protokołu. Niewpisanie zastrzeżenia do protokołu powoduje utratę podnoszonych zarzutów (wyrok SA w Warszawie z 02 października 2014 roku, I ACa 351/14). Znaczenie regulacji art. 162 k.p.c. aktualizuje się w postępowaniu odwoławczym. Stwierdzić zatem trzeba, iż jeśli sąd wyda postanowienie o oddaleniu wniosków dowodowych (jak też o dopuszczeniu określonych dowodów), uczestnik postępowania, w celu skutecznego powoływania się w dalszym toku postępowania na zarzuty mające prawidłowość tego rodzaju postanowienia podważyć, powinien zgłosić do protokołu zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Strona nie może więc skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, dotyczącego oddalenia wniosków dowodowych, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (art. 162 k.p.c.), (wyrok SA w Szczecinie z 04 października

2014 roku, I ACa 782/12; tak też: wyrok SA w Warszawie z 06 czerwca 2014 roku, I ACa 1695/13 i wyrok SN z 29 sierpnia 2013 roku, I CSK 713/12 i szereg innych orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych).

Powyższe przyczyny legły także u podstaw oddalenia wniosku pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu ze złożonego na rozprawie 8 maja 2015 roku dokumentu. Dokument ten opatrzony był datą 2 lutego 2015 roku, stąd też oczywiście niemożliwym było złożenie go wraz ze sprzeciwem od nakazu zapłaty, nadanym przez pełnomocnika pozwanych w dniu 14 października 2014 roku. Niemniej jednak rozprawa, na której to pełnomocnik wniósł o dopuszczenie dowodu, odbyła się 8 maja 2015 roku, stąd też ponad trzymiesięczny okres dzielący te daty niewątpliwie dawał stronie możliwość złożenia tegoż dokumentu ze stosownym wyprzedzeniem. Sąd nie miał żadnych podstaw do przyjęcia, aby dostarczenie tego dowodu pełnomocnikowi przez pozwanych dopiero przed rozprawą nastąpiło w wyniku okoliczności w jakimkolwiek stopniu uzasadniających odstąpienie od jego pominięcia jako spóźnionego.

Wobec powyższego stwierdzić należało, że zasadność roszczenia powoda nie została przezeń w żaden sposób wykazana. Jediną bezsporną okolicznością był fakt zamieszkiwania pozwanych w lokalu przy ul. (...), nieudowodnione zaś w sprawie niniejszej pozostały twierdzenia powoda, jakoby przedmiotowy lokal wchodził w skład jego zasobu mieszkaniowego, ani też, by pozwani zajmowali go bez tytułu prawnego i nie uiszczali z tego tytułu należnych opłat. Powództwo jako nieudowodnione podlegało zatem oddaleniu, co też mając na względzie Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., który formułuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zgodnie z jego treścią strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. W przedmiotowej sprawie stroną przegrywającą jest strona powodowa a Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od tej zasady. Wobec nieprzedstawienia przez pełnomocnika pozwanych dowodu uiszczenia należnej opłaty skarbowej od udzielonych pełnomocnictw, zasądzono od powoda na rzecz pozwanych kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w całości odpowiadającej kwocie należnej z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego obliczonej w oparciu o § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

(...)

(...)